

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2005-1-141 (Devralma)
Karar Sayısı : 05-88/1229-358
Karar Tarihi : 29.12.2005

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL,
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN.

B. RAPORTÖRLER: İ. Yücel ARDIÇ, Metin PEKTAŞ

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN

: - Rockwood Specialties Group, Inc
vekili: Av. Tolga İŞMEN
Büyükdere Cad. Maya Akar Center No: 100-102 Kat: 19
Esentepe 34394 İstanbul

D. TARAFLAR

: - Rockwood Specialties Group, Inc
100 Overlook Center Princeton, NJ 08540, ABD
- Süd-Chemie AG
Lenbachplatz 6, 80333 Münih ALMANYA

E. DOSYA KONUSU: Süd-Chemie AG'nin reolojik katkı ve karbonsuz kil işletmelerinin kontrolünün Rockwood Specialties Group, Inc tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 18.11.2005 tarih ve 8178 sayı ile giren ve en son 13.12.2005 tarih, 8857 sayılı yazı ile eksiklikleri tamamlanan bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 19.12.2005 tarih 2005-1-141/Öİ-05-İYA sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu, 19.12.2005 tarih, REK.0.05.00.00-120/249 sayılı Başkanlık önergesi ile 05-87 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve "dosya konusunun Kurul gündeminde incelemeye alınmasına" karar verilmiştir. Bu karar üzerine hazırlan Bilgi Notu ve söz konusu Ön İnceleme Raporu, 29.12.2005 tarih ve 05-88 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

1. Süd-Chemie AG'nin reolojik katkı ve karbonsuz kil işletmelerinin kontrolünün Rockwood Specialties Group, Inc tarafından devralınması işlemine ilişkin bildirim, 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında bir devralma işlemi olduğu,

2. Söz konusu devir işleminde 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile yasaklanan, bir ya da birden fazla teşebbüsün hakim durum yaratmaya veya mevcut hakim durumlarını güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığı,
 3. Devir sözleşmesinde öngörülen 5 (beş) yıllık rekabet yasağının 3 (üç) yıl ile sınırlandırılması şartıyla bildirim konusu devir işlemine izin verilmesi gerektiği,
- ifade edilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Dosya konusu işlem tarafları Türkiye'ye karbonsuz kil ve reolojik katkı maddeleri satışı gerçekleştirmektedir.

Karbonsuz geliştirici olarak adlandırılan kimyasal ürünler karbonsuz kağıt demetlerinin ara ve alt yapraklarının üst yüzeylerinde kullanılan reaktif ve renk geliştirici maddelerdir. Karbonsuz geliştiricilerin karbonsuz kâğıtlarda gördüğü işlevin anlaşılabilmesi açısından karbonsuz kağıdın temel özelliklerine değinilmesinde yarar bulunmaktadır.

Karbonsuz kağıt, belgelerin çoğaltılması amacıyla kullanılan ve her bir yaprağının farklı yüzlerine farklı kimyasal ürün katmanlarının tatbik edilmesiyle elde edilen ve çoğu zaman kağıt demetleri olarak kullanılan ürünlerdir. Üç yapraklı bir karbonsuz kağıt demetinin en üst yaprağının alt yüzeyi mikro kapsül halindeki renklendiricilerle, ara yaprağın üst yüzeyi işlem taraflarınca da üretilen karbonsuz geliştiricilerle, alt yüzeyi yine mikro kapsül halindeki renklendiricilerle kaplıdır. Alt yaprağın üst yüzeyi de bir üst yaprağın üst yüzeyi gibi karbonsuz geliştiricilerle kaplıdır. Üçten daha fazla sayıda yapraktan oluşan bir karbonsuz kağıt demetinin tüm ara yaprakları yukarıda açıklanan ara yaprakla aynı özelliklere sahip olacaktır. Karbonsuz kağıdın çalışma prensibi, en üst yaprağa el yazısının oluşturduğu basınç ile veya bir daktilo yazıcısının ya da daktilonun vuruşları ile alt yapraklarda kopya elde edilmesidir. Basınç ve vuruşlar sonucunda, renklendirici mikro kapsül kaplamalı yüzey ile karbonsuz geliştirici kaplamalı yüzey arasında gerçekleşen reaksiyon sonucu mikro kapsüller patlamakta ve renklendiriciler açığa çıkmaktadır. Bu renklendiriciler bir alt yaprağın reaktif nitelikteki karbonsuz geliştirici katmanı tarafından emilmekte ve böylelikle yaprağın bu yüzünde belgenin yeni bir kopyası elde edilmektedir.

Görüldüğü üzere dosya konusu işlem taraflarınca üretilen karbonsuz geliştiriciler karbonsuz kağıt üretiminin ana girdilerinden birisi olup kopyalama fonksiyonunun gerçekleşmesi açısından önemli malzemelerdir. Karbonsuz geliştiriciler elde edildikleri malzemeye göre üç ayrı türe ayrılırlar:

- **Karbonsuz kil:** En eski geliştirici türü olan karbonsuz kil, asit ile aktif hale getirilen ham kilin, geliştirici olarak kullanılabilmesi amacıyla birtakım

işlemlerden geçirilmesi sonucu elde edilen geliştirici türüdür. Esas olarak kimyasal çözünürlüğü ve sıvı emme kapasitesini artırmak suretiyle aktif hale getirilebilmesi için ham kil, asit ile karıştırılmakta, bir filtreleme işlemiyle ayrıştırılmakta; yıkanıp kurutulduktan sonra öğütülmekte ve bu işlem sonucunda ağartma toprağı ve karbonsuz kil olarak bilinen iki ara ürüne ulaşılmaktadır. Bu iki ürün kimyasal olarak aynı, fiziksel olarak farklı özelliklere sahiptir. Ağartma toprağı karbonsuz kile göre daha iri tanelere sahiptir. Bu ürün gıda sanayinde metal kalıntıları gibi artıkların emilmesi, ham yağların ve bitkisel sıvı yağların tüketim öncesinde yağ asitlerinden arındırılması amacıyla kullanılmaktadır. Öte yandan karbonsuz kil ağartma toprağına kıyasla daha küçük taneciklerden oluşur. Karbonsuz kile dönüştürülmesi planlanan ham kil, daha yüksek bir saflık oranının elde edilebilmesi için daha uzun bir yıkama aşamasından geçirilmekte, arkasından daha düşük bir nem oranına ulaşılabilecek şekilde kurutulmaktadır. Elde edilen karbonsuz kil, karbonsuz geliştirici olarak karbonsuz kağıt üretiminde kullanılmaktadır. Halen dünya çapındaki geliştirici tüketiminin %23'ü karbonsuz kilden karşılanmaktadır.

- **Fendik reçine:** Fendik reçine, dünya karbonsuz kağıt üretiminin %58'inde kullanılmakla, halen dünya çapında en yaygın olarak kullanılan karbonsuz geliştirici türüdür. Fendik reçine kimyasal olarak para-octyl benzeri bir organik alkalifendik reçinedir.

- **Salisilatlar:** Kimyasal olarak çinko bazlı bir niteliğe sahip olan salisilatlar daha çok Japonya ve Asya'daki üreticiler tarafından kullanılmaktadır. Salisilatlar dünya karbonsuz kağıt üretiminin %19'unda kullanılmaktadır. Salisilatlarla ilişkin patent korumasının sona ermiş olması, daha fazla üreticinin salisilat üretimi faaliyetine başlamasına sebep olmuş, bu durum salisilatları karbonsuz geliştirici türü olarak cazip hale getirmiştir.

Bildirim formunda karbonsuz kâğıt üretimi açısından üç karbonsuz geliştirici türü arasında ikamenin mümkün olduğu, dünya üzerindeki birçok karbonsuz kağıt üreticisinin kalite ve kullanıma uygunluğu dikkate alarak karbonsuz kil kullanımından fendik reçineye, fendik reçineden de salisilat kullanımına geçme eğiliminde olduğu belirtilerek ilgili pazarın karbonsuz geliştiriciler pazarı olduğu ifade edilmiştir. İşlem konusu devralmaya ilişkin Avrupa Komisyonu kararında bu ikamenin mümkün olduğundan bahsedilmekle birlikte, kâğıt üreticilerinin karbonsuz kil kullanımından diğer geliştiricilere geçerken üretim düzeninde birtakım değişiklikler yapmak zorunda oldukları ve bu değişiklikleri yapabilmek için harcaacakları sürenin bu ikameyi gerçekleştirmek açısından caydırıcı olabildiği belirtilmiştir.

Raportörlerce, Türkiye'deki karbonsuz kil kullanıcılarından (.....) A.Ş. ile yapılan görüşmede şirket yetkilileri, geliştiriciler arasındaki ikamenin üretim düzeni açısından çok sorun doğurmadığını ancak reçine ve salisilatın karbonsuz kile göre daha yüksek fiyatla tedarik edildiğini ve bu durumun karbonsuz kağıt fiyatlarına da artış olarak yansıdığını ifade etmiştir. Türkiye'de halihazırda karbonsuz geliştirici ihtiyacının tamamına yakını karbonsuz kilden sağlanmaktadır. Yalnızca yurtdışındaki bazı karbonsuz kağıt müşterilerinin kaliteli kağıt ihtiyacına yönelik olarak az miktarda fendik reçine kullanımı bulunmaktadır.

Kağıt üreticilerinin çekinceleri bulunmakla birlikte ikame ürünlerin karbonsuz kil fiyatlarını bir ölçüde baskı altında tutacak olması, bu ürünlerin karbonsuz kağıt üretimi açısından teknik olarak tam ikame olması ve halihazırda dünyadaki karbonsuz kağıt üretiminde %77 oranında ikame ürünlerin kullanılıyor olması dikkate alındığında ilgili pazarın tüm ikame ürünleri de kapsayacak şekilde genişletilmesi yerinde olacaktır.

Tüm bu bilgiler ışığında ilgili ürün pazarı “*karbonsuz geliştiriciler pazarı*” olarak tespit edilmiştir.

Öte yandan işlem taraflarınca üretilen ve yine taraflarca Türkiye’de satışı gerçekleştirilen diğer ürün ise reolojik katkı maddeleridir. Bu maddeler birçok sanayi dalında kullanılmakta olup eklendikleri maddenin viskozitesini ve akışını kontrol eden kimyasallardır. Reolojik katkı maddeleri boyalarda, kaplamalarda, mürekkeplerde, kozmetik ürünlerde, yapıştırıcılarda ve daha birçok maddede yukarıda belirtilen amaçlarla kullanılmaktadır. Su bazlı ve solvent bazlı uygulamalardaki kullanımlara uygun olmak üzere aralarında kısmen ikame gerçekleştirilebilen iki tür reolojik katkı maddesi bulunmaktadır. Sonuca ilişkin değerlendirmeleri değiştirmeyeceğinden bu ürüne yönelik ilgili ürün pazarı tanımı yapılmasına gerek görülmemiştir

H.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

İlgili ürün pazarının ve bu pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin global yapısı ihmal edilemeyecekse de 4054 sayılı Kanun açısından dağıtım, pazarlama ve satış şartlarının bölgesel bir farklılık göstermediği göz önüne alınarak ilgili coğrafi pazar “Türkiye Cumhuriyeti sınırları” olarak belirlenmiştir.

H.2. Taraflar

H.2.1. Süd-Chemie AG (Süd-Chemie)

Süd-Chemie, adsorbentler ve katalizörler üretimi alanında faaliyet gösteren bir kimya şirkettir. Süd-Chemie’nin adsorbentler bölümü adsorbentler ve katkıları, performans paketleme, döküm ürünleri ve özel reçineler, performans katkıları ve evcil hayvanlar için ürünler (kedi kumu ve evcil hayvan maması) temin etmektedir. Katalizör bölümü ise katalitik teknolojileri (yağ rafinerisi ve kimyasal üretim için) ve yakıt bölümü sistemleri, hava arıtımı ve suya uygulanan eriyikler için katalizör temin etmektedir. Aşağıdaki tabloda Süd-Chemie’nin hissedarlık yapısı gösterilmiştir:

Tablo-1 Süd-Chemie’nin Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Hisse Oranı (%)
Aquila Beteiligungsgesellschaft mbH & Co KG (Allianz)	19,000
L. Possehl & Co. mbH	10,170
BLB-Beteiligungsgesellschaft Jota mbH & Co. KG Nr. (Bayerische Landesbank Girozentrale)	10,010
Frau Rosemarie Schweighart	5,700
Messerschmitt Stiftung	9,290
Dr. Dolf Stockhausen Beteiligungsgesellschaft mbH	10,190
Dr. Wilhelm Winterstein	10,017
Toplam	74,377

Halka açık	25,623
------------	--------

Süd-Chemie'nin Türkiye'deki tek bağılı şirketi, Süd-Chemie Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'dir. Şirket, madencilik ve mineral ticareti alanlarında faaliyet göstermektedir.

H.2.2. Rockwood Specialties, Inc (Rockwood)

Bildirimde bulunan ve devralan teşebbüs konumundaki Rockwood; ABD merkezli dünya çapında bir kimya işletmesi olup, inşaat, yarı iletken üretimi, tüketim ürünleri ve sanayinin pek çok alanında kullanılan özel kimyasalların ve gelişmiş maddelerin üretiminde faaliyet göstermektedir. Şirket dünya çapında 25 ülkede 99 üretim merkezinde faaliyetini sürdürmektedir. Rockwood'un faaliyet gösterdiği alanlar 7 bölüme ayrılmaktadır:

1. Performans katkıları (pas pigmentleri, havuz ve kaplıca kimyasalları, sentetik ve organik koyulaştırıcılar),
2. Özel bileşikler (PVC, TPE),
3. Elektronikler (devre kartı kimyasalları),
4. Özel kimyasallar (lityum bileşikleri, metal yüzeye uygulanan kimyasallar),
5. Titanyum dioksit pigmentleri,
6. Gelişmiş seramikler (cerrahi parçalar)
7. Groupe Novasep (farmasötik bileşikler)

Rockwood'un Türkiye'de faaliyet gösteren bir bağılı şirketi bulunmaktadır. Bu kuruluş teknik seramik, titanyum dioksit, fonksiyonel katkıları, ince kimyasallar, lityum ve hızlandırıcı satan Chemetall Sanayi Kimyasalları Ticaret ve Sanayi A.Ş.'dir (%100'ü dolaylı olarak Rockwood tarafından kontrol edilmektedir).

Rockwood, ABD merkezli Kohlberg Kravis Robert & Co, LP. tarafından kontrol edilmektedir (hisse oranı %53,6). Kohlberg Kravis Robert & Co, LP. stratejik azınlık veya kontrol hissesi marifetiyle devraldığı şirketleri, 4 ile 8 yıl arasında elinde tuttukten sonra bu hisseleri satan bir portföy şirkettir. Kohlberg Kravis Robert & Co, LP.'nin Türkiye'de, Bufer Elektrik Sanayi A.Ş. ve Premdor-Çelik Kapı Sanayi A.Ş. isimli iki bağılı şirketi bulunmaktadır. Bu şirketlerin, dosya konusu işlemin taraflarıyla aynı pazarda herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Bildirime konu işlem, Süd-Chemie'nin "reolojik katkıları" ve "karbonsuz kil" işletmelerinin kontrolünün, Rockwood tarafından devralınmasıdır. Bu işletmeler Türkiye'de herhangi bir aktif varlığa sahip değildir.

Bildirim Formu'nda yer alan bilgiler çerçevesinde dosya konusu işlem sonucu Süd-Chemie'nin "reolojik katkı maddeleri" ve "karbonsuz kil" işletmelerinin Rockwood tarafından devralındığı ve böylece bu işletmelerin kontrolünün Süd-Chemie'den, aynı pazarlarda faaliyeti bulunan Rockwood'a geçtiği, dolayısıyla işlemin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında bir devralma işlemi olduğu anlaşılmaktadır.

1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde, "bir birleşme veya devralma sonucunda birleşmeyi veya devralmayı gerçekleştiren teşebbüslerin, ülkenin tamamında veya bir bölümünde ilgili ürün piyasasında, toplam pazar paylarının, piyasanın % 25'ini aşması halinde veya bu oranı aşmasa bile toplam cirolarının yirmibeş trilyon Türk Lirası'nı aşması halinde Rekabet Kurulu'ndan izin almaları zorunludur" ifadesi yer almaktadır.

Dosya mevcudu bilgilere göre, devralmaya taraf olan teşebbüslerin ilgili ürün pazarlarında 2004 yılında sahip oldukları ciro ve pazar payı bilgileri aşağıdaki tablo da yer almaktadır:

Tablo-2 Tarafların pazar payları ciroları

Şirket	Karbonsuz geliştiriciler pazarı		Reolojik katkı maddeleri			
	Pazar Payı	Ciro	Su bazlı		Solvent bazlı	
			Pazar Payı	Ciro	Pazar Payı	Ciro
Rockwood	(.....)	(.....) YTL	(.....)	(.....) YTL	(.....)	(.....) YTL
Süd-Chemie	(.....)	(.....) YTL	(.....)	(.....) YTL	(.....)	(.....) YTL
Toplam	100	776.529 YTL	0.6	50.696 YTL	10.4	650.447 YTL

Buna göre teşebbüslerin işlem sonrası karbonsuz geliştiriciler pazarında ulaşacakları toplam pazar payı 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'de öngörülen pazar payı eşiğini aştığından başvuru konusu devralmanın izne tabi bir işlem olduğu anlaşılmaktadır.

Taraf temsilcisinden elde edilen bilgiler ışığında ulaşılan bu pazar payı ve ciro bilgilerine göre, taraflar devralma sonrası karbonsuz geliştiriciler pazarında %100 pazar payına ulaşmaktadırlar. Ancak, konuyu inceleyen raportörlerce Türkiye'de faaliyet gösteren karbonsuz kağıt üreticileriyle yapılan görüşmelerde¹ karbonsuz kağıt üretiminde az miktarda fendik reçine kullanımının bulunduğu tespit edilmiştir. Bu durumda, işlem sonrası ulaşılan pazar payının tahminen %90 dolayında olması beklenmektedir. Ancak her iki durumda da taraflar karbonsuz geliştiriciler pazarında işlem sonrası oldukça yüksek bir pazar payına ulaşmaktadırlar.

4054 sayılı Kanun'un 7. maddesindeki hükümler uyarınca; bir ya da birden fazla teşebbüsün hakim durum yaratmaya veya hakim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün mal varlığını yahut ortaklık paylarının tümünü ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları, miras yoluyla iktisap durumu hariç olmak üzere devralması hukuka aykırılık teşkil etmektedir. Bu noktadan hareketle, işbu devralma işlemi sonucunda yukarıda tanımlanan ilgili pazarlarda hakim durum yaratılıp yaratılmadığı ya da mevcut hakim durumun güçlendirilip güçlendirilmediğinin her bir pazar açısından tespit edilmesi gerekmektedir.

¹ Söz konusu devralma işlemi ile ilgili olarak; (.....) A.Ş. (.....), (.....) A.Ş. (.....) ve (.....) A.Ş. (.....) ile görüşmeler yapılarak tutanaklara bağlanmıştır.

Teşebbüslerin işlem öncesi pazar payları dikkate alındığında, taraflardan herhangi birinin hakim durumda olabileceğini söylemek oldukça güçtür. Aksine Türkiye için düopol olarak nitelendirilmesi mümkün olan karbonsuz geliştiriciler pazarında birbirine yakın pazar paylarına sahip iki teşebbüsün yine birbirine yakın pazar güçlerine sahip olmaları beklenmektedir. Dolayısıyla işlem öncesinde taraflardan herhangi birinin hakim durumda olmadığı görülmektedir.

Devralma işlemi sonrasında karbonsuz geliştiriciler pazarında oldukça yüksek oranlarda bir yoğunlaşmanın gerçekleşeceği açık ise de, bu yoğunlaşmanın yeni bir hakim durum yaratılmasına işaret edip etmediğinin tespiti için pazarın yapısına ilişkin bazı hususların değerlendirilmesinde yarar bulunmaktadır. Karbonsuz geliştiriciler pazarının ayrıksı durumlar arz ettiği; ikame ürünler, karbonsuz kağıt pazarı, potansiyel rekabet ve üreticilere ilişkin olan bu hususlara aşağıda değinilmektedir.

- **İkame Ürünlerin Rekabet Baskısı:** İlgili ürün pazarı kısmında değinildiği üzere karbonsuz kağıt üretiminde kullanılan üç tür geliştirici bulunmaktadır. Devralma tarafları bu üç türden yalnızca karbonsuz kil üretimi alanında faaliyet göstermektedir. Dünya’da karbonsuz geliştirici ihtiyacının %23’ü karbonsuz kilden geri kalan %77’si ise diğer iki ikame üründen karşılanmaktadır. Üretimde reçine veya salisilat kullanımı kile göre daha yeni ve kullanışlı teknolojilerdir. Dolayısıyla söz konusu ikame kilden diğerlerine doğru gerçekleşmekte ve geliştirici olarak kil kullanımı her geçen gün azalmaktadır.

Dosya mevcudunda yer alan tarafların verdiği bilgiye göre, karbonsuz kağıt üretiminde karbonsuz geliştiricilerin toplam maliyet içerisindeki oransal payı her üç geliştirici türü için genel olarak aynıdır. Buna karşın yerli kağıt üreticileri bu oranın reçineli üretimlerde bir miktar yüksek olduğunu ve bu sebeple de Türkiye’de bu ikame ürünlerin kullanımının çok sınırlı olduğunu ifade etmişlerdir. Bununla birlikte reçine veya salisilat kullanılarak üretilen karbonsuz kağıtların daha kaliteli olduğu ve özellikle reçinenin kağıt üretimi açısından kile kıyasla daha kullanışlı olduğu belirtilmiştir.

Sonuç olarak geliştiriciler arasındaki ikamenin gerçekleşmesiyle ilgili birtakım güçlüklerden söz edebilmek mümkün ise de, karbonsuz kilin diğer ürünlerin rekabetçi baskısı altında olduğu yadsınamayacaktır.

- **Karbonsuz Kağıt Pazarı ve Alıcı Gücü:** Gerek taraflardan edinilen bilgilerden gerekse yerli üreticilerle yapılan görüşmelerden, karbonsuz kilde olduğu gibi karbonsuz kağıt kullanımında da tüm dünyada her geçen gün azalma gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Halen karbonsuz kağıdın kullanıldığı çok sayıda alan bulunduğu ve daha uzun süre bu kullanım alanlarının bir kısmının yok olmayacağı düşünülebilirse de karbonsuz kağıdın ürün ömrünün sonlara yaklaştığı inkar edilemeyecektir. Artan elektronik veri akışı, termal kağıt ve fotokopi kullanımı karbonsuz kağıt tüketimini her geçen gün azaltmaktadır. Nitekim 1994 yılında dünya çapında 3 milyon ton kullanımı bulunan karbonsuz kağıdın 2004 yılı tüketimi 1.9 milyon tona düşmüştür. Ayrıca 2003 yılından bu yana beş Avrupa şirketi karbonsuz kağıt üretimine son vermiştir (Mouget, Carrs, Iberpapel, Fabercarta ve Hauffa).

Öte yandan yukarıda açıklandığı üzere sınırlı sayıda karbonsuz kağıt üreticisi geliştirici olarak karbonsuz kil kullanmaktadır. Bu durum karbonsuz kil üreticilerinin sınırlı ve azalan sayıda müşteriye sahip olduğunu göstermektedir. Karbonsuz kil üreticileri bu üretimlerine devam edebilmek için bu az sayıdaki müşterilerini kaybetmeyi göze alamayacaklardır. Dolayısıyla karbonsuz kil pazarında üreticilerinin pazar güçlerini sınırlayan bir alıcı gücünden söz edebilmek mümkündür.

- **Potansiyel Rekabet ve Pazar Giriş Koşulları:** Halihazırda karbonsuz kil pazarına girişi engelleyen herhangi bir sınai mülkiyet hakkı bulunmamaktadır. Belirli bir know-how'ın elde edilmesi ve gerekli yatırımların yapılması halinde karbonsuz kil üretimi gerçekleştirmek mümkündür. Az sayıdaki konsolide müşteriye ulaşmak açısından pazarlama ve dağıtımda ciddi bir güçlük bulunmamaktadır. Bununla birlikte gerek karbonsuz kağıt kullanımının gerekse geliştirici olarak kil kullanımının her geçen gün azalıyor olması pazara girişte caydırıcı etki göstermektedir.

Dosyadaki bilgilere göre, Türkiye'de, karbonsuz kil üretimine komşu bir üretim olan ağartma toprağı üreticisi olan ve aynı zamanda her iki üretimin de ham maddesi olan bentonit yatakları işletmeciliğı yapan Bensan Bentonit A.Ş. kısa bir süre sonra karbonsuz kil üretimi ve satışı gerçekleştirmeyi planlamaktadır. Raportörlerce yapılan görüşmede şirket yetkilisi, gerekli yatırımları büyük ölçüde yaptıklarını, 4-5 aylık bir zaman zarfında Türkiye'deki toplam talebi aşacak bir kapasiteyle pazara gireceklerini ifade etmiştir. Bu şirketin yukarıda da belirtildiğı üzere komşu bir üretim olan ağartma toprağı üretimi gerçekleştiriyor olması karbonsuz kil faaliyetine başlamasını, daralan pazar koşullarına rağmen, rasyonel kılmaktadır.

Öte yandan, devralma öncesinde Dünya'da karbonsuz kil üretimi gerçekleştiren üç adet üretici bulunmakta dolayısıyla işlemin gerçekleşmesiyle birlikte bu sayı ikiye inecektir. Diğer üretici Japonya'da faaliyet gösteren Mitsubishi'dir. Raportörlerce yerli kağıt üreticileriyle yapılan görüşmelerde teşebbüslerin satın alma yetkilileri, devralma sonrası olumsuz fiyat koşullarıyla karşılaşılması durumunda nakliye ve uzun vadeli kontrat dezavantajlarına rağmen bu üreticiden ürün tedarik edilebileceğini ifade etmişlerdir.

Sonuç olarak gerek Türkiye'de piyasaya yeni bir oyuncunun girme hazırlığında olması ve bu yönüyle bir potansiyel rekabet unsuru oluşturması ve gerekse alternatif bir arz kaynağının var oluşu tarafların işlem sonrası ulaşacakları pazar gücünü zayıflatacaktır.

- **Tarafların Özel Durumları:** Bildirim formunda devralma işleminin gerçekleştirilememesi durumunda, Rockwood'un karbonsuz geliştirici işinin düşmekte olan gelirleri ve mevcut kapasite kullanım maliyetleri çerçevesinde ticari faaliyetlerini kazançsız hale getiren enerji maliyetlerindeki önemli artış sebebiyle, önümüzdeki 18 ay içerisinde pazardan çekileceğı, dolayısıyla her iki durumda da Türkiye pazarında aynı etkilerin doğacağı ifade edilmektedir. Dosyadaki bilgilere göre, tarafların kapasite kullanım oranları son üç yıl için aşağıdaki şekilde gerçekleşmiştir:

Tablo-3 Tarafların kapasite kullanım oranları

Sağlayıcı	Kapasite (mt)			Kullanım Oranı		
	2002	2003	2004	2002 (%)	2003 (%)	2004 (%)
Rockwood	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Süd-Chemie	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Hem karbonsuz kil hem de karbonsuz kağıt pazarlarının daralan pazarlar olmaları yukarıdaki kapasite kullanım oranlarıyla birlikte dikkate alındığında tarafların bu açıklamalarının kabul edilebilir olduğuna işaret etmektedir.

Sonuç olarak ikame teknolojilerin rekabet baskısı, potansiyel rekabet unsurunun ve alternatif arz kaynaklarının varlığı, karbonsuz kil müşterilerinin sınırlı sayıda oluşunun ortaya çıkardığı alıcı gücü tarafların devralma sonrası ulaşacağı pazar gücünü önemli ölçüde sınırlayacağından devir sonucu oluşacak teşebbüs bu baskılardan bağımsız davranamayacaktır. Dolayısıyla işlem sonrasında 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında yasaklanan yeni hakim durum yaratmaya veya mevcut hakim durumu güçlendirmeye yönelik olarak rekabetin önemli ölçüde sınırlanması sonucunun doğmayacağı anlaşılmaktadır.

Öte yandan devralma konusu diğer ürün olan reolojik katkı maddeleri açısından tarafların Türkiye'de sahip oldukları pazar payları yukarıda Tablo-2'den görüleceği üzere oldukça küçük olduğundan, devralma işleminin bu ürünler için 4054 sayılı Kanun açısından herhangi bir sakınca doğurmayacağı görülmektedir.

Rekabet Yasağı: Taraflar arasında imzalanan devir sözleşmesinde devreden tarafa yönelik karbonsuz geliştiricilere ve birtakım organik olmayan kil bazlı ürünlere ilişkin olarak 5 (beş) yıl, reolojik katkı maddelerine ilişkin olarak 3 (üç) yıl süre ile rekabet yasağı getirilmektedir. Buna göre devreden taraf üç ve beş yıllık süreler boyunca faaliyet göstermekte olduğu coğrafi alan içerisinde, satılan işletmenin mevcut faaliyet sahasına giren konularda, (karbonsuz geliştiriciler ve reolojik katkı maddeleri alanlarında), doğrudan doğruya veya dolaylı olarak, faaliyet gösteremeyecek ve satılan işletmenin çalışanlarını çalıştıramayacaktır.

Yan sınırlamalar ve bu çerçevede rekabet yasakları, yoğunlaşmayı meydana getiren sözleşmenin ana amacının yanında sözleşmenin hukuki getirilerinden yararlanılmasına yönelik düzenlemeler olarak nitelendirilebilir. Devralma işlemlerinde rekabet yasakları ile alıcılara getirilen koruma, alıcının müşteri bağımlılığını kazanabilmesi ve know-how devrinin söz konusu olduğu durumlarda bu devirden tam olarak yararlanabilmesi için satıcının rekabetçi davranışlarından korunması ihtiyacından doğmaktadır.

Genel olarak rekabet yasaklarının yan sınırlama kavramı çerçevesinde yoğunlaşma işlemi ile birlikte değerlendirilebilmesi için, "yoğunlaşma ile doğrudan ilgili ve gerekli olma" kriterinin yanı sıra "sadece taraflar açısından kısıtlayıcı olma" ve "orantılılık" kriterlerini de sağlaması gerekmektedir. Bir kısıtlamanın yan sınırlama olarak kabul edilmesinde yalnızca kısıtlamanın niteliğinin değil aynı zamanda kapsamının ve süresinin de işlemin yürütülebilmesi için gerekli olandan fazla sınırlanmış olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

Rekabet hukuku uygulamalarında, ticari itibar ve know-how devrini içeren işlemlerde 3 yıl, sadece ticari itibar devri içeren işlemlerde 2 yıl süreli rekabet yasakları makul karşılanmaktadır. Diğer yandan satıcıya olan müşteri bağımlılığının iki yıldan daha uzun süreceğinin ya da devredilen know-how'ın kapsam ve doğasının gerektirmesi gibi istisnai hallerde daha uzun süreli rekabet yasaklarına izin verilebilmesi imkanı da bulunmaktadır. Bu doğrultuda devir sözleşmesinde öngörülen 5 (beş) yıllık rekabet yasağının 3 (üç) yıla indirilmesi makul bir süre olarak değerlendirilebilecektir.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

1. 13.7.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5388 sayılı yasa nedeniyle 8 kurul üyesinin katılımıyla toplantının yapılabileceğine OYÇOKLUĞU ile,
2. Bildirim konusu işlemin 4054 sayılı kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda (karbonsuz geliştiriciler pazarında) 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratmakla birlikte ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına OYBİRLİĞİ ile,
3. Tarafların karbonsuz geliştiriciler pazarındaki payları ve fiyatlarını 2 yıl süre ile 6 ayda bir Rekabet Kurumu'na bildirmelerine ve ayrıca belirtilen sürelerde ilgili Daire tarafından izlenmesinin devamına OYÇOKLUĞU ile,
4. Devir Sözleşmesi'nde öngörülen 5 (beş) yıllık rekabet yasağının 3 (üç) yıl ile sınırlandırılması şartıyla bildirim konusu devir işlemine izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile

karar verilmiştir.

**(29.12.2005 tarih, 05-88/1229-359 sayılı Kurul Kararı'na)
KARŞI OY GEREKÇESİ**

13.07.2005 tarih ve 25874 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5388 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun"un 3. maddesi ile, 4054 sayılı Kanun'un 22. maddesi ;

"Rekabet Kurulu, biri Başkan, biri İkinci Başkan olmak üzere toplam yedi üyeden teşekkül eder" şeklinde değiştirilmiştir.

Ayrıca, Rekabet Kurulu'nun mevcut üye sayısı bugün itibarıyla 8 olmasına rağmen, üye sayısı 7' ye düşünceye kadar toplantıların 8 üyenin katılımı ile yapılacağına dair geçici bir hükme de 5388 sayılı Kanun'da yer verilmemiştir.

Karar nisabı da aynı Kanun'un 5. maddesinde 7 üye için belirlenmiş olup, bu nisabın 8 üye içinde kıyasen uygulanacağına dair hüküm bulunmamaktadır.

Bu nedenle, 5388 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarih olan 13.07.2005 tarihinden itibaren Kurul toplantılarının en fazla 7 üyenin katılımı ile yapılması gerektiği kanaatında olduğumuzdan, toplantının 8 üyenin katılımı ile yapılmasına dair çoğunluk görüşüne karşıyız.

Tuncay SONGÖR
İkinci Başkan

Süreyya ÇAKIN
Kurul Üyesi

29.12.2005 tarih ve 05-88/1229-358 Sayılı Kurul Kararı'na

KARŞI OY GEREKÇESİ

Yurt dışında faaliyette bulunan iki firmaya ait devir işlemleriyle ilgili Karar'ın 3.maddesine, " tarafların pazar paylarının ve fiyatlarının 2 yıl süre ile ve 6 ayda bir Rekabet Kurumu'na bildirilmesi ve ayrıca bu durumun ilgili Daire tarafından izlenmesi"nin, Kurumsal açıdan önemli ve anlamlı olmayacağı gerekçesiyle katılmıyorum.

Prof.Dr.Nurettin KALDIRIMCI
Kurul Üyesi

**29.12.2005 tarih ve 05-88/1229-358 Sayılı Kurul Kararı'na
KARŞI OY GEREKÇESİ**

Birleşme/devralma işlemlerine izin verirken Kurulun işlemi, belirli şartların yerine getirilmesi koşuluyla onaylaması mümkündür. Ancak, Kurulun öngöreceği koşulların anlamlı olması gerektiği de izahtan varestedir. Bir başka anlatımla, koşul konulmuş olması için koşul konulmaz. İstenilen şartların işlem sonrası rekabet düzenine dair anlamlı sonuçları olmalıdır. Kararın 3. maddesi ile; taraflara karbonsuz geliştirici pazarındaki payları ve fiyatlarını 2 yıl süre ile 6 ayda bir Kuruma bildirilmesi yükümlülüğü getirilmektedir.

İşlem yurt dışındaki iki teşebbüs arasında geçmekte, bu teşebbüslerin Türkiye'de herhangi bir yavru şirketi veya şubesi bulunmamakta ve Türkiye pazarında sadece ihracatla bulunmaktadır. Ayrıca, ilgili ürün pazarında Dünya'da 3 teşebbüs bulunurken, işlem, bunlardan birinin zarar ediyor olması nedeniyle piyasadan çıkmak istemesi üzerine diğer rakibin devralması şeklinde gerçekleşmektedir. Kararın ilgili bölümünde de açıklandığı gibi, 'karbonsuz kil' teknolojisi yerini 'fendik reçine' ve 'salisilatlar' bırakmaktadır. Dolayısıyla, bu teknoloji ile üretim yapan firmaların uzun vadede piyasadan çıkması kaçınılmaz görünmektedir.

Sektöre özgü bu yapı gözetilmeden verilecek kararlar doğru olmayacaktır. Nitekim bu devralma işlemi, AB Komisyonuna da bildirilmiş ve Komisyon, pazarın özel durumunu dikkate alarak işleme herhangi bir koşul getirmeksizin izin vermiştir.

Kararın 3. maddesindeki koşulun piyasaya ilişkin herhangi bir önemi ve anlamı olmayacağını düşündüğümden anılan maddeye dair çoğunluk görüşüne katılamıyorum.

Mehmet Akif ERSİN
Kurul Üyesi